

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Fürst Sándor ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Górnagy és Vidóven Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen munkaviszony jogellenes megszüntetésének megállapítása iránt a Pest Megyei Munkaügyi Bíróságon 4.M.806/2006. szám alatt megindult és a Pest Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság 8.Mf.21.615/2010/4. számú ítéletével jogerősen elbírált perében az említett számú másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A A Legfelsőbb Bíróság a Pest Megyei Bíróság 8. Mf.21.615/2010/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen mag az alperesnek 15 napon belül 10.000,- (tízezer) forint és 2.500 (kétezer-ötszáz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s :

Az irányadó tényállás szerint a felperes gondozónőként dolgozott az időskorúak szociális ellátásával foglalkozó alperes által működtetett, bentlakásos intézményben. Munkaköri leírása alapján feladatát képezte a gondozottak testi egészségének, és lelki higiéniájának fenntartása, valamint a közvetlen környezetük tisztaságának biztosítása.

Az alperes 2006. május 3-án az 1992. évi XXII. törvény (Mt.) 83/A. §-ára hivatkozva, írásban utasította a felperest, hogy a helyben lakó V. L. hétköznapi, reggel 7-től 15 óráig tartó napközbeni ápolása céljából, feladatait személyi segítőként, 2006. május 10-től várhatóan július 10-ig, a gondozott lakóhelyén teljesítse.

A felperes az utasításnak nem tett eleget, munkáját a korábbiakkal azonosan, továbbra is az idősek otthonában kívánta folytatni, ezért az alperes 2006. május 12-én, az Mt. 103. § (1) bekezdés a)

pontjára való utalással - a szándékos, jelentős mértékű kötelezettségszegés miatt - rendkívüli felmondással megszüntette a felperes munkaviszonyát.

A felperes keresetében - eredeti munkakörbe való visszahelyezése mellőzésével - a jogviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezményei körében kérte az alperes marasztalását. Arra hivatkozott, hogy az átirányítás számára aránytalan sérelemmel járt, mert az ellátandó feladatok jellege miatt nem lett volna időben biztosítható gyermekei óvodából, iskolából való hazajuttatása, veszélybe került az asszisztensképző szakiskolai tanulmányaihoz szükséges szabadideje. A személyi segítői munkakör betöltéséhez szükséges végzettsége hiányzott, valamint az előírt egészségügyi felülvizsgálattal sem rendelkezett.

A Pest Megyei Munkaügyi Bíróság 4.M.806/2006/9. számú ítéletével elutasította a felperes keresetét. Álláspontja szerint az alperes intézkedése a felperes beosztására, végzettségére, korára, egészségi állapotára vagy egyéb körülményére tekintettel aránytalan sérelemmel nem járt, ezért a személyi segítői munkakör ideiglenes ellátására vonatkozó utasítás megtagadása a rendkívüli felmondás jogszerű indokául szolgált.

A felperes a munkaügyi bíróság ítélete ellen benyújtott fellebbezésében fenntartotta az átirányítás jogellenessége körében előadott érveit, amelyet azzal egészített ki, hogy álláspontja szerint az alperes az átirányítás szabályait felhasználva rendeltetésellenesen gyakorolta a munkaviszony megszüntetésére vonatkozó jogát.

A Pest Megyei Bíróság 8.Mf.21.069/2008/5. számú közbenső ítéletével a munkaügyi bíróság ítéletét megváltoztatva a rendkívüli felmondást jogellenesnek minősítette. Az alperes felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Legfelsőbb Bíróság Mfv.I.10.287/2009/7. számú végzésével a közbenső ítéletet hatályon kívül helyezte, és a megyei bíróságot új eljárás lefolytatására, és új határozat hozatalára utasította. A végzés indoklása szerint a felperes tudomást szerzett az átirányítás feltételeiről, ezért az alperes intézkedése e körben jogszerű volt.

A Pest Megyei Bíróság a megismételt eljárásban hozott 8.Mf.21.615/2010/4. számú, a munkaügyi bíróság ítéletét helybenhagyó ítéletében utalt arra, hogy a felperes az elsőfokú eljárás során nem hivatkozott az alperes visszaélésszerű magatartásra, ezért erre a másodfokú eljárás során már nem volt jogszabályi lehetősége.

Az ügy érdemét érintően nem fogadta el azt a felperesi érvelést, hogy a munkavállaló az átirányítás folytán más munkakörbe került,

mert a gondozott otthonában teljesítendő feladatok nem tértek el az idősök otthonában végzett gondozási tevékenységtől. Változatlan maradt továbbá a felperes munkabére és munkaideje, valamint megoldott volt a munkavégzés helyére történő közlekedése is. Az intézkedésre az alperes működésével összefüggő okból, ideiglenesen került sor, amely nem igényelte a munkaszerződés módosítását, a felperes ezért az utasítás teljesítését nem tagadhatta meg. Egyetértett a munkaügyi bíróság azon érdemi következtetésével, miszerint az alperes által alkalmazott rendkívüli felmondás megalapozott volt.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek a munkaügyi bíróság ítéletére is kiterjedő hatályon kívül helyezését és a keresetének helyt adó határozat hozatalát kérte.

Álláspontja szerint a perbeli munkáltatói utasítás nem az Mt. 83/A. § szerinti átirányításnak, hanem az Mt. 82. § (1) bekezdése szerint a munkaszerződést érintő, annak módosítását igénylő intézkedésnek minősült, amely ebből következően a felek egyetértése hiányában létre sem jöhetett volna. A BH 2003.297., és a BH 2002.458. számú eseti döntésekre utalva arra hivatkozott, hogy az alperes csak a munkaszerződés megkötését követően terjesztette ki szolgáltatása körét az időskorúak otthonában ellátott gondozásra is, ezért abban a munkavégzés állandó helyeként az idősök otthona szerepelt. Az alperes 2006. május 3-án egyoldalúan változtatta meg a munkavégzés helyét, mivel a munkaszerződés módosítására a felek között sem szóban, sem ráutaló magatartással nem került sor.

Sérelmezte továbbá, hogy az eljáró bíróságok a Pp. 206. § (1) bekezdését megsértve nem tettek eleget a tényállás teljes körű felderítésére vonatkozó kötelezettségüknek, ezért a hiányosan feltárt tényállás alapján jogszabálysértő következtetésekre jutottak. Hangsúlyozta, hogy az alperes intézkedése folytán éppen azáltal érte aránytalan sérelem, mert a munkavégzés átirányítás szerinti helye távol esik a munkaszerződésben megjelölt idősök otthonától, és ezt az eljáró bíróságoknak értékelniük kellett volna. Szintén emiatt volt kiemelt jelentősége annak, hogy a gépjármű-közlekedést az alperes teljes körűen nem oldotta meg, így bizonytalanná vált két kiskorú gyermekének óvodába, iskolába való eljuttatása, illetve egyéb családi kötelezettségeinek teljesítése.

Az alperes által megjelölt munkát kolléganője az utasításban szereplő időponttól kezdődően önként elvégezte, az alperesnek a történetekből semmilyen hátránya nem származott, az utasítás teljesítése ezért okafogyottá vált. Érvelése szerint erre, mint az alperes joggal való visszaélését megalapozó körülményre már a munkaügyi bíróság ítélete ellen benyújtott fellebbezésében hivatkozott, a jogerős ítélet ezért megalapozatlanul mellőzte e körben előadott érvelését.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban való fenntartását kérte.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

A kereseti kérelmet a másodfokú eljárásban - a Pp. 247. §-ának (1) bekezdésében írt kivételektől eltekintve - megváltoztatni nem lehet. Nincs lehetőség ezért az elsőfokú eljárás során nem hivatkozott újabb megtámadási ok előterjesztésére vagy a kereseti követelés jogi és ténybeli alapjainak megváltoztatására (EBH2000. 326). A felperes 2007. március 14-én benyújtott fellebbezésében az átirányítással érintettként a személyének kiválasztása miatt, a reá háruló súlyos hátrányokat hangsúlyozva hivatkozott az alperes joggal való visszaélésére, és csak a megismételt másodfokú eljárás során, a 8. Mf.21.069/2008/4. szám alatt csatolt, 2008. május 21-én kelt „összefoglaló” nyilatkozatában utalt első ízben arra, hogy ezen a jogalapon a jogviszony megszüntetésének jogszerűségét is sérelmezi. A jogerős ítélet ezért helytállóan mellőzte a rendkívüli felmondásnak az Mt. 4. §-ára alapított felperesi kifogással összefüggő vizsgálatát.

A felperes a megelőző eljárás során nem vitatta az alperes intézkedésének az Mt. 83/A. § (1) bekezdése szerinti átirányításként való jogi minősítését. Az alapeljárásban nem hivatkozott jogszabálysértést a jogerős ítélet elleni felülvizsgálati kérelemben már nem lehet megjelölni, ezért a felperes által e körben előterjesztett, az Mt. 82. § (1) bekezdésének sérelmére alapított felülvizsgálati érvelést a Legfelsőbb Bíróság nem vizsgálta.

A felperes szerint az utasítás végrehajtása - az Mt. 83/A. § (2) bekezdésében írtakra figyelemmel - számára aránytalan sérelemmel járt, ezért az eljárás bíróságok alaptalanul következtettek a feladatellátás megtagadásának jogellenességére. A felülvizsgálati kérelem e körben a bizonyítékok okszerű mérlegelését vitatta (Pp. 206. §).

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárásban a Pp. 275. §-ának (1) bekezdésére tekintettel a rendelkezésre álló periratok alapján dönt. A bizonyítékok felülmérlegelésének nincs helye (BH2002.29.).

Az Mt. 83/A. § (2) bekezdése szerint ha a munkavállaló - a munkáltató működésével összefüggő okból, ideiglenesen - a

munkáltató utasítása alapján, eredeti munkaköre helyett, vagy eredeti munkaköre mellett más munkakörbe tartozó feladatokat lát el, az átirányítás reá nézve - különösen beosztására, képzettségére, korára, egészségi állapotára vagy egyéb körülményeire tekintettel - aránytalan sérelemmel nem járhat.

Az átirányítás ideiglenes jellegére figyelemmel megalapozatlan az a felperesi érvelés, miszerint az átirányítás ideje alatt a munkáltatónak azonosan biztosítania kellene az átirányított munkavállaló minden korábban fennállt munkafeltételét. Az eljárás bíróságoknak ezért abban kellett állást foglalniuk, hogy az átirányítással járó változás az adott esetben jelentett-e a felperesre nézve aránytalan sérelmet.

E körben az eljárás bíróságok a megalapozott döntéshez szükséges bizonyítási eljárást lefolytatták, a megállapított tényállás és az abból levont egyező jogi következtetésük is helytálló és jogszerű. A felülvizsgálati eljárás keretében a bíróság megítélése körébe tartozó kérdés - a megalapozatlanság esetét kivéve - nem vizsgálható, és nincs lehetőség a lefolytatott bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. Felülmérlegelésre csak igen kivételes esetben, akkor kerülhet sor, ha a tényállás tisztázatlan maradt, iratellenes, kirívóan okszerűtlen, illetve logikai ellentmondást tartalmaz. Ilyen a perbeli esetben nem volt megállapítható, a perbeli bizonyított körülményekből - lényegileg azonos feladatok, azonos munkaidő, saját személygépkocsi használata, illetve alperes által biztosított gépkocsival történő szállítás - aránytalan sérelem nem volt megállapítható, a felperes a családi kötelezettségei megfelelő teljesítésében nem volt akadályozott.

A felülvizsgálati kérelemben foglaltak alapján a Legfelsőbb Bíróság jogszabálysértést nem tárt fel, ezért a Pp. 275. § (3) bekezdésében foglaltak alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A Legfelsőbb Bíróság a felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes a felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére. A felperes által le nem rótt illetéket a 6/1968.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2011. október 12.

Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. tanács elnöke, előadó bíró, dr. Stark Marianna s.k. bíró, Dr. Földényi Gyuláné s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági tisztviselő